

ТВОРЧЕСКИ ПРАКТИКИ В АРТ ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ОБУЧЕНИЕ: ПРИМЕРИ ОТ ЛИЧНАТА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА СТУДЕНТИ

Гергана Ангелова Аврамова-Тодорова,

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас

CREATIVE PRACTICES IN ART PEDAGOGICAL TEACHING: EXAMPLES FROM THE PERSONAL INTERPRETATION OF STUDENTS

Gergana Angelova Avramova-Todorova

University „Prof. d-r Asen Zlatarov” – Burgas

Abstract: *The report presents selected art pedagogical practices that have been tested with students from the "social pedagogy" specialty at the University "Prof. Dr. Asen Zlatarov", Burgas. In the process of application of the practices, expressive approaches were used to stimulate the art pedagogical process among the students. The results obtained from the personal interpretation of the students in relation to their creative tasks make it possible to examine the relationship between the applied artistic means and methods, and the implemented educational and training functions during the learning process. The possibility of personality formation and growth is explored with the help of aesthetic, moral and reflexive skills, through the means of art in its various forms and manifestations.*

Keywords: *art pedagogical practices, pedagogical process, artistic means*

Теоретични аспекти на арт педагогиката

Арт педагогиката, наречена още „художествена педагогика“ свързва две отделни области на познанието - изкуство и педагогика. Въпреки съществуващата прилика с арт терапията, това не означава, че двете понятия се припокриват. Арт педагогиката няма за цел да прилага и постига терапевтичен (лечебен в медицинския смисъл на думата) ефект. Тя осъществява възпитателни и обучителни функции по време на учебния процес, като използва многообразието от художествени средства и способности. Способства за формиране и израстване на личността с помощта на естетически, нравствени и рефлексни умения, чрез способите на изкуството в неговите разнообразни форми и проявления.

Следва да се отбележи и корекционната роля на арт педагогиката при работа с учащи със специални образователни потребности. В тези аспекти се търси въздействие върху конкретни личностни дефицити, с помощта на художествени средства, с оглед тяхното компенсирание във възможна за индивидуалния случай степен.

В същото време арт педагогиката във възпитателната дейност, според Т. Попов, „може да се разгледа като системна иновация, която се характеризира със:

- комплекс от теоретични и практически идеи, както и нови технологии;
- многообразие на връзките със социалните, психологическите и педагогическите явления;
- способност за интеграция и трансформация“ [1].

При арт педагогиката на преден план са задачите на развитието, възпитанието, социализацията [2]. Според Г. Пиръов на децата трябва да се осигуряват благоприятни условия за творчество в педагогическата дейност [3].

Лична интерпретация от студенти на арт педагогически практики

По-долу са описани конкретни примери от личната интерпретация на избрани арт педагогически практики от студенти в специалност „социална педагогика“ при Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас.

Практиките могат да бъдат, макар и условно, класифицирани в три тематични групи: тяло, въображение, мечти.

○ Тяло

Задача 1. „Очертаване на тялото – какво чувствам вътре“

Начин на изпълнение: участникът в проекта ляга върху хартия и тялото му се очертава с флумастер или пастел. След като „отпечатъка“ е готов, трябва да се изобразят в цветове и форми усещанията, които има в тялото.

Цел: проектът е възможност изпълняващият да придобие осъзнаване на тялото. Да получи свързване на физическите усещания с емоциите, с тяхното изразяване и евентуални усещания или скрити послания, които са „записани“ в тялото. Може да се изследва самочувствието, „имиджа“, както и личните граници. Задачата е подходяща и за деца, преживели медицинска интервенция, физическа или емоционална травма, както и за хиперактивни деца [4].

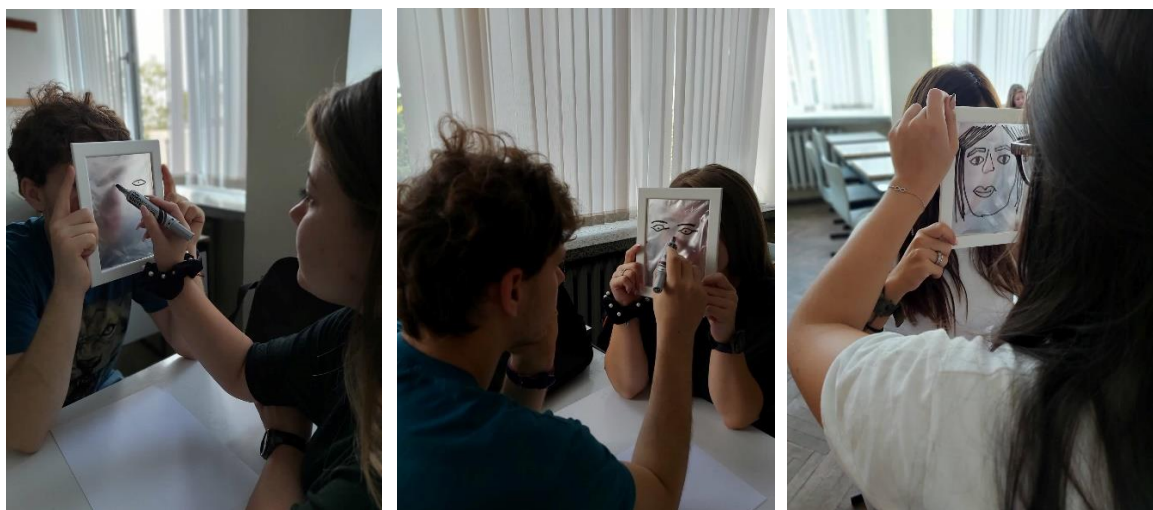

Фигура 1. Изображение на задача „Очертаване на тялото – какво чувствам вътре“

Задача 2. „Автопортрет“

Начин на изпълнение: представеният вариант е интерпретация на популярната задача „нарисувай автопортрет“. В този случай, задачата се изпълнява от двама участника, като всеки очертава лицето на другия на прозрачно фолио, поставено в рамка. Така се получава „автопортрет“, но през погледа на другия. На участниците се дава възможност да коментират изображението и впоследствие, да коригират изображението, като добавят желани от тях елементи.

Цел: проектът е възможност изпълняващият да се фокусира върху уменията за себеосъзнаване, общуване в социума, себеприемане. Може да се изследва отново самочувствието, „имиджа“, както и „Аз образът“ през погледа на другия.

Фигура 2. Изображение на задача „Автопортрет“

○ **Въображение**

Задача 3. „Карта на моето вълшебно пътешествие“

Начин на изпълнение: глината се разточва, за да се получи основа, върху която се оставя отпечатък на дланта. След това участникът си представя, че отпечатъкът е карта, върху която трябва да нарисова своето вълшебно пътешествие.

Цел: проектът е възможност да се изследват бъдещи желания, мечти и прозрения. Възможно е да се изследват значими за участника места, хора, събития. Могат да се открият методи за постигане на удовлетворение и благополучие [5].

Фигура 3. Изображение на задача „Карта на моето вълшебно пътешествие“

Задача 4. „Театър на сенките“

Начин на изпълнение: използват се готови комплекти за игра „Театър на сенките“ или се изработва такъв. Участниците пресъздават история, прочетена или измислена от тях.

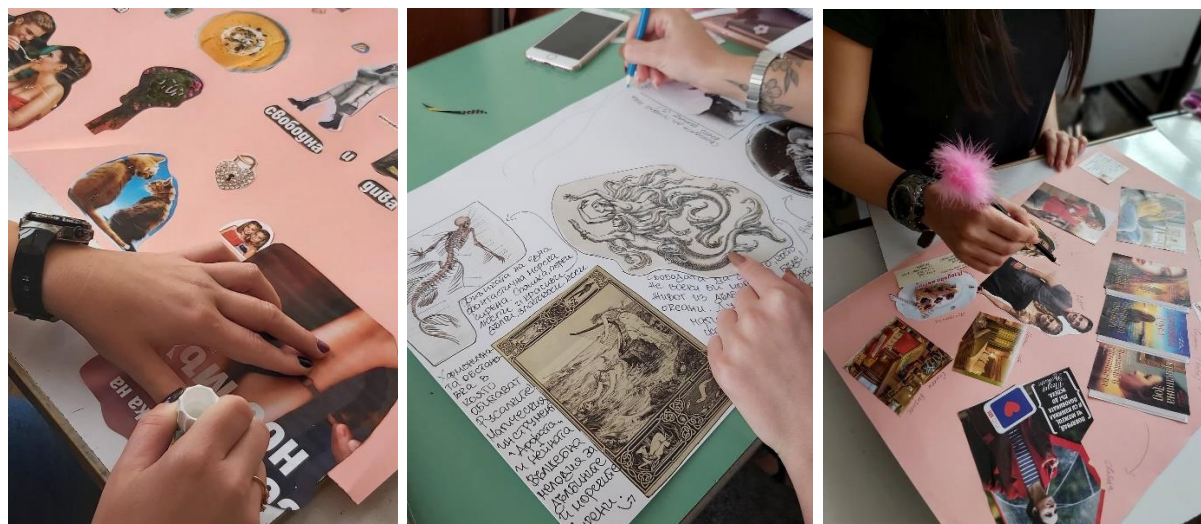
Цел: проектът е възможност да се изследва личната сила и личната идентичност. Приказната история като педагогически инструмент се използва широко обхватно, като се отработва и изследва начинът за общуване, различни модели на поведение. Задачата съдържа разнообразни възможности за разкриване и повлияване върху емоционални усещания, подсъзнателна информация, вътрешни преживявания и ресурси за справяне. Чрез приказките могат да се постигнат редица педагогически задачи, като отработване на негативни емоции, преодоляване на неприемливо социално поведение и реакции, и други.

Фигура 4. Изображение на задача „Театър на сенките“

○ Мечти

Задача 5. „Карта на мечтите“

Фигура 5. Изображение на задача „Карта на мечтите“

Начин на изпълнение: събират се снимки, изображения, символи, цитати, които участникът е избрал по дадена тема от неговия живот. След това участникът си представя, че пред него има вълшебна карта, която отразява мечтите му и на картон с големина А3 прави колаж от събраните материали.

Цел: проектът е възможност да се изследват цели, планове и надежди за бъдещето. Това е инструмент за лесна визуализация на желаня и изобщо всичко, което искаме да постигнем за напред.

Арт педагогиката използва многообразие от художествени средства и способности. Тя има за цел благоприятно повлияване върху развитието, възпитанието и социализацията на децата.

Разгледаните резултати визуализират и представят личната интерпретация от студенти – специалност „социална педагогика“ при университет „Проф. д-р Асен Златаров“, на популярни арт педагогически техники. Те дават възможност да се дискутира и изследва връзката между приложените художествени средства и способности, и осъществените възпитателни и обучителни функции по време на учебния процес.

Литература

- [1] Попов, Т., Терапия и профилактика чрез изкуство, „Образование“, 2004 , стр. 21
- [2] Лебедева, Л., Д., Практика арт-терапии: подходи, диагностика, система занятия, 2003
- [3] Пирьов, Г.Д. Децата и ние. Актуални проблеми на детството, С. 1993
- [4] Великова, Е., Арт терапия за деца: карти с творчески провокации за деца, родители и професионалисти, Институт за изкуство и терапия, София, 2017
- [5] Сюзън, Б., Практическа арт терапия, Център за психосоциална подкрепа, 2010

За контакт с автора:

ас. д-р Гергана Аврамова-Тодорова

e-mail: g.avramova@abv.bg